

KULTURPLAN

Halden Kommune

2015
- 2019

Halden kommune

INNLEDNING

Kulturlivet er grunnlaget for sivilisasjon og dannelse, demokrati og fellesskap. Samfunnsutviklingen med økt globalisering, digitalisering og mangfold, gjør at vi mer enn noen gang trenger levende og inkluderende lokalsamfunn. Kultur er limet som binder mennesker sammen og bidrar til kunnskapsheving og mestring. Kultur skaper identitet og tilhørighet gjennom kjennskap til felles fortid og forventninger til framtid. Tilgangen til kunst og kultur har positive ringvirkninger av forebyggende karakter og et viktig virkemiddel for integrering, involvering og god folkehelse. Kunst og kultur har også stor betydning for nærings- og byutvikling.

Et aktivt produserende og formidlende kulturliv har egenverdi og skaper en levende og attraktiv by.

Ambisjonen med denne planen er å gi en retning for den videre kultursatsningen i Halden.

Dette skal bidra til å skape større grad av forutsigbarhet for både kulturarbeidere, kulturtilbydere og kulturkonsumenter. Halden kommune skal være en sentral aktør i videre utvikling av kulturlivet i Halden. Dette gjennom å være en stabil tilrettelegger som bidrar med infrastruktur og stimulerer til aktivitet og samhandling mellom alle kulturlivets aktører.

I utviklingen av Kulturbyen Halden skal det spesielt legges vekt på

- **gjestfrihet og tilgjengelighet**
- **nyskaping og kvalitet.**
- **dialog og samhandling**

Kulturplanen og arbeidet gjennom denne vil bidra til å oppfylle Halden kommunes visjon om å være den mest innovative kommunen.

BAKGRUNN OG PLANPROSESS

Halden kommunestyre vedtok i november 2007:

Kulturplan for Halden kommune 2007 – 2010.

Planen revideres nå for perioden 2015 – 2019.

PLANARBEIDET

Planprogrammet for revisjon av kulturplanen ble første gang vedtatt i Hovedutvalg for kultur, idrett og mangfold(HKIM) 22.03.2011.

Endringer i tidsplanen i planprogrammet ble vedtatt i HKIM 09.02.2012. Kulturplanen skal rulleres årlig.

Kulturplanen for Halden skal gi et bilde av kommunens kulturliv og være et styringsdokument for Halden kommunes arbeid og satsning på kulturfeltet i en fireårsperiode.

Gjennom arbeidet med planen er det påpekt sentrale virkemidler det er viktig å ta hensyn til dersom kommunen skal lykkes med sin rolle som tilrettelegger for kunst og kultur.

INNHOLD OG AVGRENSNINGER

Kulturplanen omhandler by- og regionsomfattende tiltak innen kunst- og kulturfeltet. Kultur- og fritidstilbud for barn og unge i byen er en viktig del av kommunens samlede kulturtilbud. I planen er byomfattende tiltak for barn og unge som den kulturelle skolesekken og kulturskolens tilbud behandlet.

Frivillighetsaspektet er tatt opp som grunnlag for en bred kultursatsning i kommunen. Det bør utarbeides egne fagplaner for kultursatsingen rettet mot barn og unge og det frivillige kulturlivet.

Idretten er også en del av "det utvidete kulturbegrepet". Dette feltet har sitt eget planverk gjennom *Kommunedelplan for idrett og friluftsliv*, som er under revidering, og inngår ikke i planen for kunst og kultur. *Kulturløftet* har preget den statlige kulturpolitikken mest siden 2005. Kulturløftet gir viktige signaler om og på hvilke områder kommune Norge kan forvente uttelling i form av statlige midler til kultur.

Med utgangspunkt i *Kulturløftet* er det også vedtatt en kulturlov. Loven fastslår at kommunene har ansvar for å sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak, som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt.

VISJON OG MÅL FOR HALDENS KULTURPOLITIKK

Kommunedelplanen for kunst og kultur er forankret i Halden kommunes visjon:

HALDEN

– BYEN MED DE STORE OPPLEVELSENE

Visjonen står sentralt i utformingen av Haldens kulturpolitikk og knyttes til følgende mål:

- **Pådriver til samarbeid mellom næringsliv, frivillige og profesjonelle aktører**
- **Etablering av samarbeids - og kompetansenettverk**
 - Forutsigbare rammer for arrangements- og driftsstøtte
 - Styrking av kulturaktiviteter nord i sentrum.
 - Utvikling av kulturkvartalet og kulturarena
 - Relokalisering av ungdomsklubben
 - Utarbeide samarbeidsavtale med Halden kommune og Halden Kulturråd
 - Videreutvikle et kulturliv som avspeiler mangfoldet i befolkningen
 - Utvikle Halden til et tyngdepunkt for kulturnæringene
 - Styrking av frivillig kulturaktivitet

Halden kommune skal gå foran og skape fremtiden. Et av Haldens fortrinn har vært et stort politisk engasjement og prioriteringer til kultur. Evne til å sette planer ut i livet, også på kulturområdet er en styrke i Halden. I målene ligger det en sterk betoning av nyskaping. Spesielt vektlegges:

- **Gjestfrihet og tilgjengelighet**
- **Nyskaping og kvalitet**

Gjestfrihet og tilgjengelighet innebærer et inkluderende kunst- og kulturtilbud som er tilgjengelig for alle.

Dette betyr:

- utvikling av kulturell infrastruktur og universell utforming
- publikumsbygging, stimulering av kulturelt mangfold og utvikling av Haldens identitet som kulturby
- vektlegging av den internasjonale dimensjonen i kulturarbeidet

Nyskaping og kvalitet innebærer at Halden kommune vil gi gode rammevilkår for nyskapende kunst- og kulturuttrykk.

Dette betyr:

- tilrettelegging av utviklings- og arbeidsmuligheter for profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere
- prioritering av midler til profesjonelle og innovative kunstprosjekter samt amatører
- Halden som pådriver for utviklingen av kultur som drivkraft

Et levende kunst- og kulturliv er avgjørende for et velfungerende samfunn. Kulturlivet kan gi estetiske opplevelser, øke menneskets egenforståelse, fremme identitet og felleskap, bedre samfunnsforståelsen og bidra til selvkritikk og samfunnskritikk. En kulturplan handler om hvordan kommunen kan initiere og tilrettelegge rom og utviklingsmuligheter både for eksisterende og nyskapende kulturuttrykk. Kulturpolitikk i Halden dreier seg om hvordan kommunen kan gi best mulig rammebetingelser gjennom å:

- [integrere kultur som en del av byutviklingen, gjennom bygging av infrastruktur og utvikling av byidentitet](#)
- [stimulere enkeltpersoner og kulturinstitusjoner gjennom de virkemidler kommunen har, så som økonomisk støtte, kompetanse og gjennom etablering av møteplasser på tvers av miljøer, institusjoner og sektorer i samfunnet](#)

For å lykkes med en god kulturpolitikk, er kommunen avhengig av et godt samspill mellom byens kulturliv og publikum. Det er en rekke aktører som er viktige samarbeidspartnere for Halden kommune når det gjelder gjennomføringen av planen:

- [kunstnere og utøvere innenfor de ulike kunst- og kulturfeltene](#)
- [lokale, regionale og nasjonale kulturinstitusjoner som er lokalisert i Halden, herunder kirken](#)
- [næringsliv](#)
- [aktører innen forskning og undervisning, herunder HIØ](#)
- [samarbeidsaktører nasjonalt og regionalt, herunder Østfold fylkeskommune og nabokommunene](#)
- [det frivillige kulturlivet](#)

En rekke kommunale aktører i Halden utfører viktige oppgaver innenfor kulturområdet. Kulturarbeid er sektorovergripende. Byen er vertskap for noen av regionens kulturinstitusjoner og kunstnere. En av disse har et nasjonalt ansvar for kunst- og kulturformidling i regionen. I tillegg bidrar institusjoner og festivaler med formidling og produksjon av regional kunst og kultur. Halden, sammen med nabokommunene og fylkeskommunen, har et ansvar for å bidra til å bygge opp en kulturell infrastruktur i regionen.

FORMÅLET MED PLANEN

Kulturplanen gjelder for perioden 2015 – 2019 og legger føringer for prioriteringer i økonomiplanen for samme periode.

Planen er et styringsverktøy for Halden kommunes engasjement på kulturfeltet. Den viser hvordan kommunen ønsker å prioritere kulturarbeidet innenfor vedtatte økonomiske rammer.

Planen uttrykker Halden kommunes visjon, mål og innsatsområder for kultursektoren fram mot 2019. Planen skal være retningsgivende for det årlige handlings- og økonomiplanarbeidet, og den vil danne fundamentet for strategier og planer innenfor kulturområdet.

NOEN UTVIKLINGSTREKK

Brygga kultursal åpnet desember 2008. Kultursalen har vært svært viktig for utviklingen av kulturlivet i Halden. Den huser DNBE som benytter kultursalen til øving- og konsertscene. Den kommersielle driften av kultursalen foregår i all hovedsak i tilknytning til helger. De to siste årene har kultursalen levert et variert og publikumsvennlig program gjennom hele året, også gjennom sommeren med sommershow.

Halden kan se tilbake på 2013 og 2014 som gode kulturår på tross av en svært vanskelig økonomisk situasjon.

Tons of rock, Opera Østfold, Musikkfest uka, Allsang på grensen, Kanonrock, Folk i Halden, Unge folk i Halden, UKM, Grunnlovsjubileum og 350 års jubileum er eksempler på at byen har mye å tilby. Særlig kan nevnes 350 års jubileet, der mange kulturaktører, store som små, bidro til ett av de mest vellykkede arrangementer på lang tid. Dette viser også at kommunens rolle som tilrettelegger, stimulerer og utfordrer etablerte kulturaktører og næringsliv, til å samarbeide kreativt og oppnå gode resultater.

Halden har et rikt kulturliv både på profesjonelt nivå og på amatørnivå. Frivilligheten og dugnadsånden i kommunen er sterk, og uttrykker et ønske om at Halden skal være et godt sted å bo og vokse opp i.

For Halden kommune er det viktig å sikre det lokale kulturlivets utvikling med forutsigbare rammevilkår.

Halden kommune har i løpet av de siste årene ingen delplaner for de ulike kunst- og kulturuttrykk.

Delplaner bør utarbeides i tett samarbeid med aktørene innenfor de ulike feltene, og vil ha stor gyldighet. Fellesnevneren for planene er ambisjonen om å bedre rammebetingelsene for profesjonelle kunst- og kulturuttrykk, både for institusjoner og enkeltkunstnere. Samtidig vektlegges publikums muligheter til å oppleve kultur på et kvalitativt høyt nivå.

INNSATSOMRÅDER

De ulike kulturområdene krever forskjellig tilnærming om vi skal lykkes i arbeidet med visjonen. Derfor er kulturplanen inndelt i innsatsområder som til sammen er det vi kan kalle «Halden – byen med de store opplevelsene» Innsatsområdene omhandler både kommunale og private virksomheter og tiltak, men retter fokus på kommunens rolle som tilrettelegger for kulturlivet.

Innsatsområdene har ulike utfordringer og samfunnsoppdrag. På hvert av områdene er det foreslått tiltak for hvordan målene skal nåes.

1. Kulturarbeid for barn og unge
2. Halden bibliotek
3. Arenaer for kulturaktiviteter
4. Frivillighet
5. Den Norske Kirke
6. Kulturtilbud for ALLE
7. Opplevelsesnæringer og kulturbasert næring
8. Det lokale kulturlivet / kulturformidling
9. Prosjekter / større arrangementer i planperioden
10. Mangfold og inkludering
11. Museal virksomhet

INNSATSOMRÅDE 1

KULTURARBEID FOR BARN OG UNGE

Deltakelse i fritidsaktiviteter er av stor betydning for trivsel og tilhørighet i lokalsamfunnet. Aktivitet gir mestringsopplevelser for alle i en atmosfære preget av trygghet.

Barn og unge bør derfor ha mulighet til å delta i kultur- og fritidsaktiviteter uavhengig av kulturell- og sosioøkonomisk bakgrunn eller kvalifikasjoner.

Det er i nærmiljøet barn og unge har sin oppvekst, og det er her de gode tilbudene i størst mulig grad bør finnes. Fritidsaktiviteter bidrar til å gi de unge kunnskap og ferdigheter, i tillegg er det en arena der barn og unge gis opplæring i demokrati og samfunnsforståelse.

Barn og unges hverdag er i endring, trender endres raskt og den teknologiske utviklingen gir nye kommunikasjonsmønstre som igjen former nye fritidsmønstre. Dette innebærer at tilbudene til barn og unge bør være dynamiske og fleksible.

Det finnes i dag etablerte kultur- og fritidstilbud for barn og unge i Halden.

Lag og foreninger innen idrett, teater, menigheter, musikk og andre,

bidrar til at Halden har et mangfoldig tilbud til barn og unge. Et viktig virkemiddel for å tilrettelegge for frivillig virksomhet er kommunens drifts- og kulturstøttemidler samt å stille egnede lokaler til disposisjon.

Kulturskolen er et kommunalt tilbud til barn og unge i grunnskolealder. Halden kulturskole har i dag ca. 200 elever fordelt på ulike tilbud. I tillegg til musikkundervisning, har er det tilbud i:

- tegning / maling / forming
- teater
- kulturverksted.

Kulturskolen deltar på ulike arrangementer, både i kommunal og privat regi og har jevnlige huskonserter.

Halden kulturskole ønsker å få mulighet til å inkludere skolekorpse i kulturskolens tilbud, noe som er vanlig i de fleste andre kommuner. Dette er også et sterkt ønske fra skolekorpse.

Hovedutvalg for kultur, idrett og mangfold har vedtatt følgende:

**«HALDEN KULTURSKOLE SKAL GJENNOM
SAMARBEID MED GRUNNSKOLEN, SKOLEKORPSENE
OG DET FRIVILLIGE KULTURLIVET UTVIKLES TIL ET
LOKALT RESSURSSENTER FOR KUNST OG KULTUR».**

Utvikling av kulturskolen til et lokalt ressurscenter for kunst og kultur er en positiv og ambisiøs målsetning. En viktig forutsetning er at betydelig flere barn og unge skal få tilbud ved kulturskolen. Gjennom arbeidet med å utvikle kulturskolen i retning av å bli et lokalt ressurscenter, er endringer i kulturskolens driftmodell nødvendig. Arbeidet med gjennomgang og videreutvikling av kulturskolen igansettes innværende år.

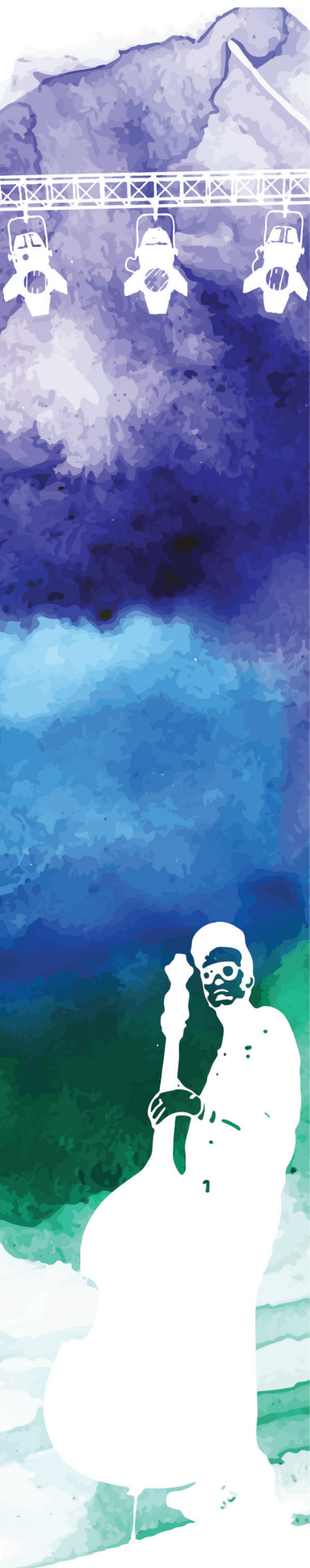
Kulturskolen har ansvar for Den lokale kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.

Private aktører gir også opplæringstilbud innen kulturfag til barn og unge. Det er flere godt etablerte aktører innenfor dette området bl.a., Halden ballettskole og Juleselskapet, Veslefrikk, mfl. Halden videregående skole gir tilbud om opplæring i programfag musikk, dans og drama.

Ungdomshuset Domino og Rockehuset er åpne møteplasser for ungdom og er i Halden organisert som kommunale tjenester. Rockehuset er det eldste tilbudet for barn og unge i Halden. Hovedsakelig drives opplæring i musikk- og instrumentopplæring, band, lyd, lys og arrangementer. Tilbudet består av øvingsrom, egen scene og eget lydstudio der band kan spille inn sin musikk. Tilbudet har åpent 2 kvelder i uken.

Ungdomshuset Domino er et rent fritidstilbud for ungdom mellom 13-18 år. Tilbudet er i dag lokalisert i tilknytting til Black Box. Lokalene er lite egnet til virksomheten, og det bør arbeides med å finne mer egnede lokaler. Dette sees i sammenheng med planlegging av ny

sentrumsskole. Halden kommune bør se på fordelene det kan være å legge ungdomstilbudet i tilknytning til en ungdomsskole i sentrum. Ved å differensiere tilbudet til å være et «miljøverksted» i skolens åpningstid, vil dette kunne bidra til at ungdom som er i ferd med å «falle utenfor», kan få en alternativ mestringsarena med tilrettelagte tiltak på ett tidligst mulig tidspunkt.

«Døråpner» er et eksempel, i liten skala, på dette. Døråpner er en alternativ mestringsarena for ungdomsskoleelever som har utfordringer i ordinært skoleløp. Prosjektet ble støttet av BUFDIR og avsluttes sommeren 2015. Prosjektet har vært støttet i 3 år. Evaluering gjort i 2014 i samarbeid med involverte skoler viste at tiltaket hadde en positiv effekt for deltakerne.

Ungdomshuset Domino har åpningstider 2 kvelder i uken. Det bør i planperioden utarbeides en strategiplan for videre satsning på byggende ungdomsaktiviteter tilpasset ungdomskulturen som stadig er i endring.

SLT koordinator som egen stilling ble i 2012 avviklet. Funksjonen tillagt kultur. Dette er en viktig rolle som skal bidra til å samordne kommunens innsats i det forebyggende arbeidet for barn og unge. SLT funksjonen skal videreføres i planperioden gjennom ressurser innenfor kultur sine rammer. Politiråd er etablert på nytt i 2014 og det arbeides for å lage felles satsningsområder i samarbeid med politiet i Halden.

Ferieklubb gir tilbud om aktive dager i deler av skolens ferier. Målgruppen er 13-18 åringer. I hovedsak lages det program i første og siste del av skolens sommerferie.

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som bidrar til at alle skoleelever får mulighet til å oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for ulike profesjonelle kunst- og kulturuttrykk.

Den kulturelle skolesekken i Halden er todelt. Den ene delen er et turnéprogram som kjøpes av Østfold Kulturutvikling. De produserer og tilbyr et tilpasset program til grunnskoleelever i løpet av et skoleår. Den andre delen består av en lokal kulturell skolesekk gjennom kulturskolen med vekt på lokalt kulturliv.

Flere kulturinstitusjoner i Halden har et utstrakt tilbud til barn og unge utover samarbeidet gjennom Den kulturelle skolesekken.

Ungdommens Kulturmønstring (UKM) er en kulturmønstring der alle barn og ungdommer i alderen 10-20 år kan delta. UKM er en av de største offentlige satsninger på ungdomskultur, og har pågått siden 1987. Mønstringen er delt inn i tre nivåer; Lokal kommunemønstring, fylkesmønstring og landsmønstring.

Biblioteket gir et bredt og allsidig tilbud til barn og ungdom, både som litteratur- og kulturformidler, som lokalt møtested og som læringsarena.

Halden ungdomsråd skal bestå av representanter fra alle ungdomsskolene i Halden samt representanter fra andre ungdomsmiljøer. Ungdomsrådet skal være et talerør og en felles arena for saker som er aktuelle for barn og unge. Ungdom i Halden skal gis mulighet til medbestemmelse og påvirkning i kommunale saker.

Gjennom demokratiske prosesser skal Ungdomsrådet gi ungdommene mulighet til å bli tatt på alvor og ha reell innflytelse.

Halden gir et mangfoldig tilbud til barn og unge, men det er likevel mange som ikke deltar i aktivitetene som finnes. Dette gjør seg særlig gjeldende blant jenter med flerkulturell bakgrunn.

TILTAK:

1. Re-lokalisere ungdomstilbudet og utrede en samlokalisering med ny ungdomsskole
2. Gjennomgå og videreutvikle kulturskolen i tråd med vedtak, i samarbeid med skole, lag og foreninger
3. Ungdomsråd etableres
4. Søke eksterne midler, bl.a fra departementene, for å igangsette nye fritidstilbud for barn og unge
5. Lage en administrativ plan sammen med skole og helse, for å sikre helhetlig oppfølging av barn og unge i Halden
6. Ta vare på Rockehuset som kultur- og fritidstilbud for ungdom i Halden

INNSATSOMRÅDE 2

HALDEN BIBLIOTEK

Halden bibliotek styrer sin virksomhet etter bibliotekets budsjett og Bibliotekloven (LOV-1985-12-20-108).

Biblioteket fungerer som en møteplass for kommunens innbyggere, hvor flere oppholder seg daglig i lengre tid av gangen. Halden bibliotek er også en plass for integrering av minoritetsspråklige barn, unge og voksne. Biblioteket har et godt samarbeid med Halden Frivilligsentral om oppsøkende bibliotekvirksomhet for brukere som ikke selv kan komme til biblioteket. Biblioteket bruker egne krefter og samarbeider dessuten gjennom hele året med andre aktører om arrangement og utstillinger både for barn og voksne. I 2014 har biblioteket stått for 63 arrangement, hvorav 38 av disse var arrangement for barn og unge. Totalt var det 3.500 besøkende på disse arrangementene. Totalt besøkstall i 2014 var 98.300 besøkende. Biblioteket skal i plan perioden gjennomgå mtp innretning og effektivisere drift. Samtidig som biblioteket gjøres mer publikumsvennlig.

TILTAK:

1. Opprettholde åpningstidene jfr. vedtak
2. Effektivisere drift gjennom innretning og bruk av lokaler
3. Videreutvikle bibliotekets tilbud innenfor eksisterende rammer
4. Utrede muligheten for å innføre meråpent bibliotek (åpning for publikum utover åpningstidene) i Halden og legge frem sak for kommunestyret i løpet av 2016 som inkluderer eventuelle investeringer for å oppnå dette
5. Utvikle samarbeidet med andre aktører om å løfte Halden bibliotek som debattarena i Halden

INNSATSOMRÅDE 3

ARENAER FOR KUNST- OG KULTURAKTIVITETER.

Et lokalsamfunn har behov for kulturarenaer til ulike begivenheter både utendørs og innendørs.

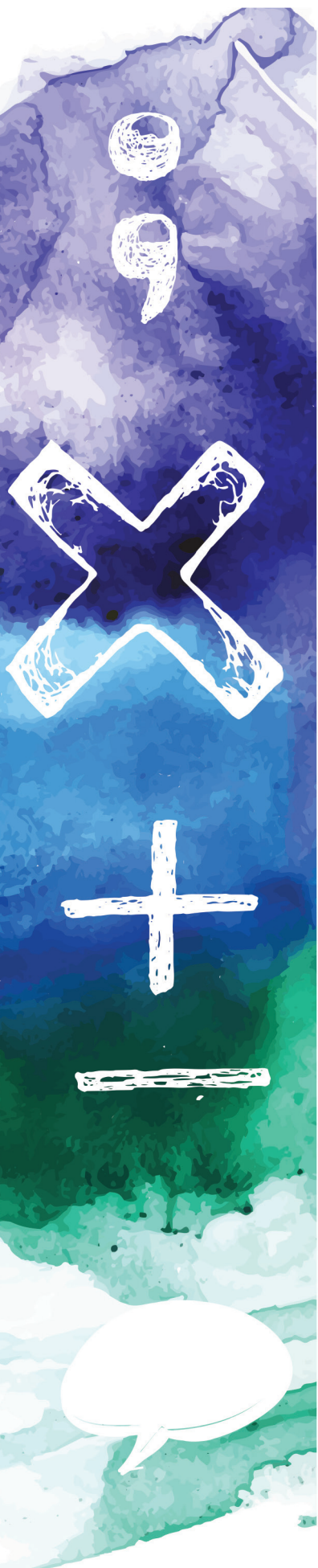
Kulturarenaer er en viktig del av en bys infrastruktur og er en forutsetning for kulturell virksomhet og fellesopplevelser. Kulturarenaene skal dekke behovene for både det frivillige og det profesjonelle kulturlivet, i tillegg til formelle seremonier og samlinger. Mange kommuner har bygget kulturhus som rommer flere av disse funksjonene. Det er i tillegg behov for utendørs arenaer.

Halden kommune har behov for kulturarenaer som kan gi plass til flere aktiviteter samtidig og som bidrar til at kreftene kan brukes på utøvende kulturaktivitet og minst mulig praktisk tilrettelegging. Det er best å kunne øve inn forestillinger/konsserter i egnede lokaler før de settes opp. Særlig behovet for en stor scene, med lagerplass og store nok arealer til produksjon av kulisser til å gjennomføre oppsetninger med mange aktører. Det er behov for lokaler som er rimelige å bruke for det lokale/ regionale kulturliv. Kulturskolen har behov for arealer tilpasset opplæringstilbudet. Biblioteket kan også sees i denne sammenheng. Et kulturhus der kommunale tjenester som kulturskole og bibliotek inkorporeres vil kunne være med på å gi Halden det kulturløftet som byen trenger for å møte fremtidige behov.

Kommunale arenaer er Sparebanksalen Black Box, Konservativen og Brygga kultursal.

Sparebanksalen Black Box og Konservativen skal i planperioden disponeres av kulturaktører, lag og foreninger, gjennom Halden Kulturråd. Denne arenaen er bygget som en black Box og begrensnene dette gir.

Det er en rekke ulike lokaler som benyttes til kulturaktiviteter i Halden. Det er blant annet videregående skole, Black Box og kommunale skoler som i dag fungerer som øvingslokale for lag og foreninger.

De tilfredsstillende i ulik grad behov for lokaler til formålet.

Det er mangel på egnede lokaler til musikkorpsene. Skolene må samarbeide med skolekorpsene for å sikre disse gode øvingslokaler i tilknytning til skolene.

Byens kaféer og restauranter er arenaer for konserter, revyer og utstillinger. Næringslivet står i så måte for mange kulturarrangementer. Et sentralt kjennetegn for en levende by er et aktivt produserende og formidlende profesjonelt kulturliv. Kunstnere og kulturarbeidere iverksetter ofte lokale tiltak og bidrar til å styrke kulturlivet i lokalsamfunnet. Det å sikre et rikt profesjonelt kunst- og kulturliv innebærer å gi kunstnere muligheter til å produsere og formidle sitt virke innenfor gode og forutsigbare rammer.

Østfold museene og Halden kommune er i dialog om å utrede muligheten til å etablere virksomheten til Østfold museene avdeling Halden historiske samlinger(HSS) i Fayegården. Fayegården med sin beliggenhet i sentrum vil gi ett godt utgangspunkt for at lokale, nasjonale og internasjonale kunstner skal ha en arena for utstillinger. Samtidig er det behov for å gå i dialog med Halden historiske samlinger vedr overtagelse av konservativen. Konservativen er Norges eldste teater. Halden historiske samlinger har Fredrikshald teater.

Det viktigste virkemiddelet for å sikre kunstnere gode arbeidsvilkår er tilrettelegging av gode arbeids- og fremføringslokaler til en rimelig pris. Et annet sentralt virkemiddel er økonomiske midler til prosjekt- og driftstilskudd. Kommunale tilskudd kan bidra til å utløse ytterligere nasjonale- og fylkeskommunale midler til byens kulturaktører. Det er viktig med langsiktighet og forutsigbarhet i forhold til kriterier og rammer for økonomiske tilskudd. Ivaretagelse av kunstnere og kulturlivets levekår er ikke utelukkende det offentliges ansvar. Flere kunstnere og kulturutøvere må også kunne fungere kommersielt om den økte etterspørselen etter kunst og kulturprodukter og levekårene for utøvere skal kunne ivaretas.

Kommunen bør ha et bevisst forhold til å være en aktiv bruker av lokalt profesjonelt kulturliv. Videre vil etablering av nettverk for å stimulere til økt grad av samordning og samarbeid bidra til økt kompetanseheving innen publikums- og forretningsutvikling.

Halden er i en endring hvor det er et potensiale innen kulturisme, kreativ byutvikling og samfunnsmessige gevinster basert på kunst og kultur.

Langsiktighet er viktig i satsningen på profesjonelle kunst- og kulturaktører. Dette innebærer at man ikke ser på kultur som enkeltstående prosjekter, men som en del av kommunens overordnede planlegging og strategiske tenkning. Halden kommune vil fortsette sin satsing på festivaler og større arrangement, og vil være med å befeste Halden som en svært aktiv festivalby og kulturhovedstad i Østfold. Torvet er en arena som i de siste årene har vært brukt som utendørs kulturarena. Torvet representerer en kjerne i Halden sentrum og fortjener en bedre avnyttelse. Og da som en kulturarena. Der kan det holdes marked med lokal mat, kunst og annet. I tillegg fungerer den som en god kulturarena for arrangementer.

Gjennom grunnlovsjubileet og 350 års jubileet, viste det seg hvor godt egnet denne er til arrangementer.

I plan perioden vil det igangsettes arbeid for å utvikle torvet til et marked og arrangement torv.

«Arbeidersamfunnet» har potensiale til å bli en viktig kulturarena i Halden. Halden kommune vil bidra som samarbeidspartner med aktører som vil skape kulturaktivitet i bygget.

TILTAK:

1. Kartlegge status og behov på eksisterende arenaer
2. Arbeid med utvikling av Torvet som en fremtidig kulturarena og markedstorv

INNSATSOMRÅDE 4

FRIVILLIGHET

Det frivillige kulturlivets bidrag har stor samfunnsmessig verdi. Sivilsamfunnet og frivillig sektor er sammen viktige kanaler for engasjement, innflytelse og samfunnsdeltakelse. Det frivillige kulturlivet er en uvurderlig ressurs for Halden samfunnet. 96 frivillige lag og organisasjoner med et bredt nedslagsfelt er registrert i kommunen. Disse representerer et stort mangfold av aktiviteter og tilbud i Halden. Frivilligsentralen er en møteplass og et knutepunkt som formidler av kontakt mellom enkeltpersoner i alle aldre, forskjellige grupper, lag, foreninger og det offentlige. Det er mye å samarbeide om i et lokalsamfunn.

Frivilligheten i Norge utgjør et stort mangfold. Om lag halvparten av Norges befolkning deltar i organiserte frivillige aktiviteter på en eller annen måte. Det samme gjelder i Halden. Det er yrende lokalt forenings- og organisasjonsliv og en Frivilligsentral som samarbeider på kryss og tvers. Gjennom frivilligsentralenes nettverk kan man få kjennskap til lag og foreninger og grupper som er engasjerte enten det er snakk om humanitært arbeid, helse, velferd, hestesport, sang, dans, teater, friluftsliv eller engasjement knyttet til skole, nærmiljø, barn/unge, eldre eller annet. Halden kommune gir driftstøtte.

TILTAK:

Utarbeide en gjensidig samarbeidsavtale med Frivilligsentralen i Halden.

INNSATSOMRÅDE 5

DEN NORSKE KIRKE.

Kirkene utgjør en av hjørnesteinene i vår kulturarv. Som et sammenhengende historisk dokument fra de siste tusen år, forteller de om ulike tiders byggeskikk, håndverksteknikker og kunstuttrykk. Kirkene sier samtidig noe om kulturell og sosial utvikling. Halden kommune har åtte kirker, og tre av disse er middelalderkirker. Kirkeloven regulerer forholdet mellom Den norske kirke og kommunene.

Halden kommune sine forpliktelser overfor kirken er nedfelt i kirkeloven. Halden kommune skal utrede utgifter etter årlig budsjettforslag fra kirkelig fellesråd til:

- Bygging, drift og vedlikehold av kirker
- Anlegg og drift av gravplasser
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker, organist ved hver kirke samt daglig leder av kirkelig fellesråd.
- Utgifter til fellesråd, menighetsråd, administrasjon og kontorhold
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- Utgifter til kontorhold for prester.
- Halden kommune skal i planperioden gjennomgå og lage ny tjenesteytingsavtale.

Det pågår arbeid om utvidelse av gravplass ved Idd kirke. Halden kommune skal i samarbeid med kirkevergen utrede ytterligere behov for gravplasser også ved andre kirker og gravplasser. Samtidig skal det uteses gravplass for den muslimske befolkningen i Halden.

Det er behov for vedlikehold av noen kirker. Spesielt gjelder dette Asak kirke. Dette er en utfordring for Halden kommune i den økonomiske situasjonen vi er i. Investeringer til vedlikehold må vurderes i budsjettarbeid kommende år.

Kirkene er viktige kulturarenaer også utenfor by sentrum. Kirken representerer monumentale bygg. Disse byggene er også ofte gode arenaer for musikk og teater. Imanuelskirken har vært scene for mange store og små kulturarrangementer. Kirkene i Halden kommune er mange og flotte.

Halden kommune er inngangsporten i Norge til pilgrimsleden som fører til Nidarosdomen. I et samarbeid med Østfold fylkeskommune arbeides det med et prosjekt som skal tilrettelegge for opplevelser, vern og bruk av middelalderens kulturminner og kulturmiljøer i Østfold. Dette skal gjøres gjennom tilgjengeliggjøring og formidling av stedene i deres landskapsmessige og kulturhistoriske sammenhenger. Også fornminnene som ligger i tilknytning til kirkene, kirkestedene og pilegrimsledene vil bli trukket frem i lyset. Det ligger også mange spennende koblinger til kulturminner og kulturmiljøer fra senere tid. Prosjektet planlegger også å legge til rette for friluftsliv og turgang med historisk innhold, med opplevelser og tilbud om kortreiste

landbruksprodukter på gårder i nærheten av kirkestedene og pilegrimsledene.

Halden kommune arbeider med en skjøtselfplan med Østfold fylkeskommune som bidrag til pilgrimsleden. Gjennom denne skjøtselfavtalen vil mange lokale foreninger bidra.

TILTAK:

1. Utarbeide en plan for vedlikehold av kirkene
2. Utarbeide ny tjenesteytingsavtale
3. I samarbeid med Kirkelig fellesråd og menighetene, arbeide for å utvikle kirkene som kulturarena
4. Utarbeide skjøtselfplan for pilgrimsleden

INNSATSOMRÅDE 6

KULTURTILBUD FOR ALLE

Deltakelse i kulturlivet og i frivillige organisasjoner er viktige for innflytelse, og er møteplasser som bidrar til å bygge tillit og vennskap. I tillegg er kulturuttrykk ofte universelle og gir en mulighet for å bidra til reell integrering. Deltakelse i kulturarrangementer gir gode opplevelser og danner grunnlag for utvikling av kunnskap, kreativitet og læring for alle. Kulturlivet er dermed en viktig sosial arena og kan være en betydelig ressurs for å skape tilhørighet og forståelse for det norske samfunn, demokrati og ytringsfrihet. Halden bør ha som et mål å være en foregangskommune på kulturell integrering og satse på å øke antall aktive innvandrere i kulturlivet. Dette kan gjøres ved å tilstrebe et større etnisk mangfold blant medlemmer og aktive i de frivillige organisasjonene, samt å tilstrebe at andelen flerkulturelle deltakere øker i kulturaktiviteter og på arrangementer.

Et likeverdig kunst- og kulturtilbud til hele befolkningen innebærer også tilrettelegging og bistand til de som ikke på egenhånd makter å delta i ordinære kulturtilbud eller selv søke positive opplevelser i fritiden..

Halden kommune får statlige tilskudd gjennom Den kulturelle spaserstokken for å gi kommunens eldre et kulturtilbud innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk. Gjennom samarbeid mellom kultur og omsorgssektoren er det lagt til rette for å gjøre kunst- og kulturtiltak av høy kvalitet tilgjengelig for flest mulig. Dette i form av arrangementer på institusjoner og som tilrettelagte tiltak på kulturarenaene. Tirsdag/torsdagsgruppen er et eksempel på dette.

TILTAK:

1. Utarbeide en hensiktsmessig organisering av og styrke tilbudet til tirsdags/torsdags gruppen
2. Videreføre og utvikle den kulturelle spaserstokk
3. legge til rette for og utvikle nye tilbud i samarbeid med brukergupper og frivilligheten

INNSATSOMRÅDE 7

OPPLEVELSES- OG KULTURBASERT NÆRING

Kultur og kulturinstitusjoner, inkludert idrett, har en viktig rolle i Halden samfunnet. Etterspørselen etter kulturtilbud og kulturaktiviteter har økt, de siste årene. I tillegg til fylkeskommunen, er både kommunene, staten, frivillig sektor og privat sektor viktige bidragsytere til kultursektoren. Vi ser også at næringsutvikling, med utspring i kultur og opplevelse, blir viktigere enn tidligere. Det ligger store potensialer knyttet til utviklingen av opplevelses- og kulturbasert næring i Østfold, samt videreutvikling av matproduksjon og næringsutvikling i landbruket. Skjøtsel, tilrettelegging og kunnskapsformidling av de store kultur- og naturverdiene i kommunen kan gi store gevinster.

Halden må jobbe aktivt med å videreutvikle eksisterende tilbud og arenaer samtidig som det satses på nye åpne kulturarenaer. I Halden kommunes strategiske næringsplan er hovedmålsettingen følgende:

«Halden kommune skal bidra til å styrke eksisterende næringsliv, utvikle arbeidsplasser og bidra til nyetableringer.

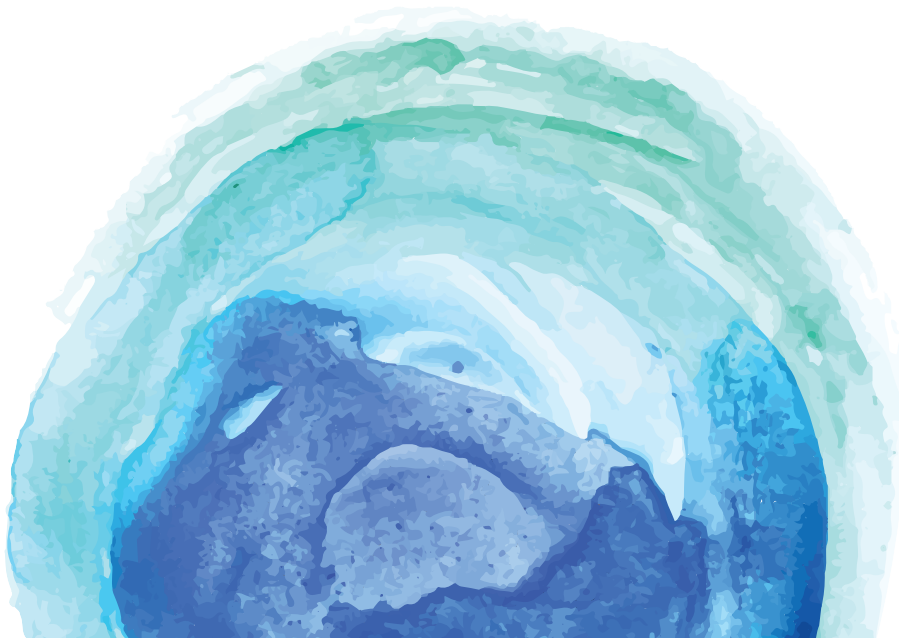
Arbeidsplasser og bosetting i kommunen er grunnlaget for økonomisk aktivitet og utvikling. For å oppnå hovedmålet, vil Halden kommune jobbe med tiltakene under og følge opp disse i kommunens langtidsplaner og årsbudsjett.

Halden Kommune skal være den mest innovative kommunen i Norge. Halden kommune vil jobbe aktivt med tiltakene ovenfor og innlemme dette i kommunens langtidsplaner og budsjett.»

Målrettet innsats skal gjøre Halden til Norges mest innovative kommune sett i forhold til antall innbyggere

Halden kommune har ingen egen delplan for opplevelses- og kulturbasert næringsliv.

Opera Østfold, DNBE, Kirken, Østfold museene, Halden Turist, Handel i Halden, Regionalpark Haldenkanalen, serverings- og hotellnæringene, Fredriksten Festning er viktige institusjoner for utvikling av opplevelses, og kulturbasert næringsutvikling.

INNSATSOMRÅDE 8

DET LOKALE KULTURLIVET- KULTURFORMIDLING

De fleste Musikk- og teater organisasjoner organisasjonene i Halden er organisert gjennom Halden Kulturråd.

Halden Kulturråd er et kulturelt samarbeids- og interesseorgan for lag, foreninger og enkeltutøvere i Halden. Rådet skal utvikle kontakt og samarbeid innen det lokale musikklivet, samt være et «kulturpolitisk» interesseorgan ved blant annet å ha en rådgivende funksjon for kommunale organer i saker som vedrører musikk- og kulturlivet.

«Halden kulturråd skal arbeide for å styrke samarbeidet mellom frivillig lag og organisasjoner innen kultur i Halden. Halden kulturråd skal være det frivillige kulturrådets talerør overfor politikere, offentlige myndigheter og kulturlivets organisasjoner. Halden kulturråd skal arbeide for best mulige rammebetingelser for kulturarbeidet i Halden.»

Det er musikkvirksomhet i kommunen med skolekorps, voksenkorps og korvirksomhet for alle aldersgrupper. Når det gjelder organisert, frivillig aktivitet, fremheves skolekorpse. På 1980-tallet hadde kommunen fem skolekorps, i dag er det kun to korps igjen. Skolekorpse sliter med rekruttering, undervisning / instruksjon og lokaliteter. Dette medfører også at rekruttering til voksenkorpse er utfordrende. Dels skyldes dette en trend i samfunnet. Men også at det ikke er tilstrekkelig fokus lokalt. Rammevilkårene for korps- og kor virksomheter i kommuner rundt om i landet har over tid blitt dårligere. I hovedsak skyldes dette færre medlemmer.

Halden kulturskole samarbeider med korpsbevegelsen i Halden om et treårlig prosjekt, med støtte fra næringslivet i Halden. Prosjektet har til hensikt å gi barn og unge instrument opplæring ved kulturskolen. Prosjektet startet opp i 2014 og vil evalueres. Evalueringen vil gi informasjon om veien videre.

Halden har teatergrupper for barn, unge og voksne. Teatergruppene jobber vanligvis prosjektorientert mot forestillinger.

Kommunen har lag og foreninger som historielag, 4H, speiding, kunstforeninger, og andre foreninger som frimerkeklubb, sjakkklubb og husflidslag med flere. Organisasjonslivet i Halden er preget av stor aktivitet.

Det er stor aktivitet når det gjelder billedkunst og musikk. Halden har aktive, profesjonelle billedkunstnere og kommunen bør legge til rette for at de blir mer synlige i kommunen. Musikklivet er preget av sjangere fra rock til klassisk, med utøvere som er aktive både i kommunen og i landet for øvrig. Halden har hatt tradisjon for revyer; igangsatt av enkeltpersoner eller grupper av voksne. Kommunen ønsker å bidra til å opprettholde et mangfoldig, inkluderende og aktivt lokalsamfunn, både gjennom økonomisk støtte og god tilrettelegging. Dette gjelder særlig virksomheter av lang varighet og i alle aldersgrupper. Frivillig sektor gjør et viktig arbeid for utvikling av Halden samfunnet. Aktivitet og

deltakelse i frivillige organisasjoner skaper arenaer hvor folk møtes og aktiviseres, og hvor tillit mellom mennesker skapes og utvikles. Dette er også et viktig bidrag i folkehelsearbeidet. Frivillig sektor er også en viktig bidragsyter i tillegg til de tjenester som kommunen yter.

Brygga kultursal åpnet i 2008 og er Haldens største leverandør av kulturopplevelser i alle genrer, for alle aldre. Kultursalen skal utvikles i takt med kulturelle strømninger som til enhver tid tegner seg i inn- og utland. Kultursalen skal levere en blanding av lokale, nasjonale og internasjonale kulturtilbud som gir opplevelser. Det norske blåseensemble er fast leietaker av Brygga kultursal med avtale om å bruke salen 180 dager i året.

Brygga kultursal skal også satse på konferanser, noe som gir gode muligheter for økte inntekter. I samarbeid med Thon Hotel Halden, Festningshotellet, Grand hotell og andre, kan kultursalen bli en svært god konferansesal. Byens hoteller kan gjennom dette få økt belegg og opplevelser kan leveres til konkurransedyktige priser og plassere Halden som en god konferanse by. Dette gir ringvirkninger også for andre aktører i byen.

Halden historiske samlinger har virksomhet på flere steder i Halden;

- [Festningsmuseet på Fredriksten festning](#)
- [Fredrikshalds teater m/kulissemagasin](#)
- [Berg bygdetun](#)
- [Industrimuseet i Tistedal](#)
- [Haldenarkivet i Folkets Hus](#)
- [Rød Herregård](#)

Forsvarsbygg er en profesjonell, offentlig eiendomsaktør som bygger, drifter og selger eiendom for Forsvaret. Forsvarsbygg drifter Fredriksten festning og har et ønske om å utvikle festningen som en profesjonell kulturarena.

Fredriksten festning er en arena for store arrangementer; Opera Østfold, Allsang på Grensen, musikkfestivaler som Tons of Rock, Kanon Rock, idrettsarrangementer og annet.

I 2014 ble Fredriksten festning fredet av Riksantikvaren. Dette vil ikke få konsekvenser for Forsvarsbyggs bruk av festningen. Østfold fylkeskommune valgte Fredriksten festning som fylkestusenårssted i 1999, og dette prosjektet var et tilbud ikke bare for Østfold fylkes befolkning, men med perspektiv også utover fylkets og landets grenser.

Halden kommune og Forsvarsbygg Nasjonale festningsverk samarbeider godt om utvikling av arenaen til beste for byen.

Gamle Prestebakke eies av Idd og Enningdalen historielag. Stedet brukes til stevner og møtevirksomhet. På Berby og Kornsjø er det utendørsarenaer for teater og konserter.

Opera Østfold startet med at Østfold fylkesting valgte Fredriksten festning som Fylkestusenårssted for prosjektperioden 2000 – 2005. Et av delprosjektene i Fylkestusenårsstedet var Møteplassen. Målet i delprosjektet var å starte arbeidet med å bygge Fredriksten festning om fra en militær stridsarena til en nasjonal og internasjonal kulturarena.

Halden kommune og Østfold fylkeskommune fornyet samarbeidsavtalen om Opera Østfold i 2014. Fra avtaleteksten siteres følgende:

«Halden kommune og Østfold fylkeskommune inngår et kulturelt og økonomisk samarbeid om fremtidige utendørs operaoppsetninger på Fredriksten festning samt en videreutvikling av Opera Østfold som en profesjonell kulturinstitusjon». Samarbeidet ledes av en Styringsgruppe. Avtalen gjelder i fire år fra 01.01.2014.

Opera Østfold har et musikalsk samarbeid med bl.a. Det Norske Blåseensemble av 1743. I de spektakulære oppsetningene på Fredriksten festning deltar også statister, dansere og scenearbeidere mm fra Halden.

Operaen har bidratt betydelig til å gjøre Fredriksten festning til en utendørs kulturarena av internasjonalt format. Ut over oppsetningene annethvert år på festningen, tilbyr Opera Østfold ulike operaarrangement i Halden gjennom Den kulturelle skolesekken på skolene, Brygga kultursal, friluftskonserter og på kafeer. Halden kommune vil legge til rette for sitt medeierskap i tråd med samarbeidsavtalen.

Halden kommune bidrar gjennom en funksjonsdelingsavtale mellom Østfold Fylkes kommune og Opera Østfold med driftstøtte. Halden kommune skal sikre bidraget til Østfold Opera gjennom økonomiplanarbeidet og budsjettarbeidet. Opera Østfold er unikt i "verdens sammenheng" og setter Halden på kartet som en nasjonal utendørscene for opera.

Det Norske Blåseensemble ble stiftet i 2003 på grunnlag av orkestertradisjonen som skrev seg tilbake til 1734. Det er en privat ideell stiftelse regulert av Stiftelsesloven/Stiftelsestilsynet. Foretaket ble stiftet av Kulturdepartementet, Halden Kommune og Østfold Fylkeskommune.

I 2008 flyttet ensemblet inn i nye lokaler på Halden Brygge, et anlegg som omfatter både en kontorfløy og Brygga Kultursal.

Det er viktig for Halden som kommune og Østfold som fylke, at orkesteret får driftsrammer som gjør at orkesteret kan utvikle seg og ikke minst bli i Halden. Ensemblet har i de senere år bidratt lokalt som en av de store aktørene innenfor næringsbasert kulturutvikling i samarbeid med lokale- og fylkeskommunale aktører.

Halden kommune har, som en tilrettelegger for et rikt og mangfoldig kulturliv, satset på gode vilkår i form av kulturstøtte og økonomiske bidrag til profesjonelle kulturaktører som DNBE, Opera Østfold og det lokale kulturliv. Det er helt avgjørende for kommunen at dette også i årene som kommer prioriteres. Kulturnæringene i Halden representerer ikke mange arbeidsplasser, men utgjør en stor forskjell når det kommer til bosetting av familier og etablering av næring.

TILTAK:

1. Videreføre kulturstøtte til lokale kulturaktører.
2. Videreføre støtte til Opera Østfold
3. Videreføre støtte til DNBE
4. Utvikle Halden musikkfestuke som et permanent arrangement i Halden
5. Være en konstruktiv samarbeidspartner og tilrettelegger

INNSATSOMRÅDE 9

PROSJEKTER/STØRRE ARRANGEMENTER I PLANPERIODEN

Halden kommune er inne i en svært krevende økonomisk situasjon. På tross av dette er Halden en attraktiv by for arrangements- og konsertaktører. Allsang på grensen, Tons of rock er store arrangementer som trekker mange mennesker til byen. Synergieffekten er tydelig og synlig nasjonalt.

I nært samarbeid med næringslivet lokalt, andre kommuner, som for eksempel Aremark, skal Halden kommune bidra aktivt for å utvikle prosjekter og større arrangementer i planperioden.

TILTAK:

Halden kommune vil i planperioden fortsatt være en aktør som tilrettelegger for at større arrangementer, konserter osv. kan gjennomføres i byen.

INNSATSOMRÅDE 10

MANGFOLD OG INKLUDERING

Integrering- og inkludering vil få økt oppmerksomhet i planperioden. Halden har vedtatt å ta i mot flere flyktninger for bosetting. Kommunen vil i likhet med landet for øvrig også bli utfordret i arbeidet med mottak av mennesker rammet av krig. At kommunen i økende grad anerkjenner integreringsperspektiver er et godt utgangspunkt for bedre utnyttelse av de ressursene innvandrere representerer, og for å tilpasse tjenester og tiltak for en mangfoldig befolkning.

FNs barnekonvensjon legger føringer for alle barns rett til en trygg barndom og likeverdige oppvekstforhold. Det fordrer bred kunnskap og et romslig menneskesyn. Forskjellighet betyr ikke at noen er mer verdt enn andre, men i sin konsekvens betyr likeverdighet også å behandle mennesker ulikt.

Sentrale myndigheter har et økt fokus på kommunenes ansvar for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme. Utfordringer knyttet til problematikken rammer like gjerne etniske nordmenn som personer med annen etnisk opprinnelse. Opplevd utenforskap må møtes med god kunnskap, og den skal gi trygghet og grunnlag for forutsigbarhet med hensyn til evne og kapasitet til å håndtere bekymring når den oppstår.

Inkludering i arbeidslivet løser store samfunnsproblemer. Ungdom faller utenfor arbeidsmarkedet først og fremst på grunn av mangel på kompetanse. Ikke på grunn av dårlig helse eller diskriminering. Fellestrekk for ungdom som oppsøker NAV-kontoret, er at de ikke har fullført videregående opplæring, har liten eller ingen arbeidserfaring og har en historie med manglende mestring, lav selvfølelse og lite motivasjon i skolen.

For å styrke forståelsen og arbeidet med å nå målene, foreslås det at det opprettes et Mangfoldsråd, bredt sammensatt av ulike aktører i offentlige instanser og frivillige organisasjoner / næringsliv.

Oppnevnt Politiråd videreutvikles slik at det på et bredt grunnlag fungerer som en ressurs i arbeidet med mangfold og inkludering.

Det vil i planperioden bli utarbeidet en helhetlig Oppvekstplan. Den skal samle delplaner på ulike fagområder, og bør gjenspeile en inkluderende praksis, hvor arbeid, utdanning, oppvekst, språk, likestilling og deltakelse skal være i fokus.

Kommunen deltar i et samarbeid om å arrangere Multicultura 2015.

I planperioden vil eksisterende strukturer og organisering ligge til grunn for arbeidet med mangfold og inkludering.

TILTAK:

Etablere mangfoldsråd

INNSATSOMRÅDE 11

MUSEAL VIRKSOMHET.

Østfold muséene er en konsolidert museumsstiftelse som blant annet består av Halden historiske samlinger.

Formålet til Halden historiske samlinger er å forske og forvalte museumssamlingene og de historiske arkivene, noe som er særdeles viktig for Halden kommune. Halden historiske samlinger har virksomhet på flere steder i Halden;

- [Festningsmuséet på Fredriksten festning](#)
- [Fredrikshalds teater m/kulissemagasin](#)
- [Berg bygdetun](#)
- [Industrimuseet i Tistedal](#)
- [Haldenarkivet i Folkets Hus](#)
- [Rød Herregård](#)

I samarbeid med Østfold muséene ønsker Halden kommune å se på muligheter for en museal virksomhet i sentrum. Det er innledet samtaler med Østfold museene og arbeidet med å etablere musealvirksomhet i Fayegården pågår. Dette vil bidra til å skape virksomhet på nordsiden av sentrum.

Halden kommune har ingen Kulturminneplan, noe som bør utarbeides i løpet av planperioden.

TILTAK:

1. Utarbeide kulturminneplan
2. Halden kommune skal være en konstruktiv samarbeidspartner for å finne varig lokalisering for Østfoldmuseene/Halden historiske samlinger i Halden.
3. Legat for Allmenyttige formål skal benyttes til forprosjektering og gjennomføring av restaurering av Konservativen, når forpliktelsene til Kulissemagasinet er gjennomført.
4. Konservativen skal være en aktiv kulturarena i Halden. Administrasjonen skal utrede eventuell organisasjon- og samarbeidsformer for å sikre videre bruk og restaurering

